

Vetenskaplig agenda 1.0

Kultur- och utbildningsnämnden

ALINGSÅS
KOMMUN

Vetenskaplig agenda 1.0

Vetenskaplig agenda 1.0 är ett lokalt styrdokument för Alströmergymnasiet i Alingsås. Texten är författad av lektor tillsammans med det vetenskapliga rådet på uppdrag av huvudman. Syftet med den vetenskapliga agendan är att säkerställa att utbildningen på Alströmergymnasiet, i enlighet med skollagen (1 kap. 5 §), vilar på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Agendan består av ett antal mål. Målen i agendan är först och främst formulerade i relation till utbildning och undervisning. Övriga målsättningar för enheter som arbetslag, elevhälsa, och skolbibliotek återfinns i andra styrdokument. För att agendan ska vara ett levande dokument utvärderas den och revideras utifrån behov i slutet av varje läsår med start VT-2027.

Innehåll

1.	Infrastruktur.....	5
1.1.	Ämneslag	5
1.2.	Förstelärare.....	5
1.3.	Lektor	5
1.4.	Vetenskapligt råd	5
1.5.	Skolbibliotek.....	5
2.	Organisatoriska förutsättningar	6
2.1.	Anpassning av tjänster.....	6
2.2.	Anpassning av schema	6
2.3.	Lämpliga lokaler finns att tillgå	6
2.4.	Tid avsätts.....	6
2.5.	Ekonomiska resurser avsätts	6
3.	Utbildning	7
3.1.	Rektorer har rektorsutbildning.....	7
3.2.	Lärare har lärarlegitimation	7
3.3.	Lärare är behöriga att undervisa i sina ämnen	7
3.4.	Rektorer, förstelärare och lektor har läst professionprogrammet.....	7
3.5.	Bibliotekarier har relevant examen	7
4.	Vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet	8
4.1.	Huvudman.....	8
4.2.	Rektorer	8
4.3.	Förstelärare.....	8
4.4.	Undervisning	8
4.5.	Skolbibliotek	8
5.	Dokumentation, uppföljning och utvärdering	9
5.1.	Undervisningsnivå.....	9
5.2.	Ämneslagnivå.....	9
5.3.	Lektorsnivå.....	9
5.4.	Rektorsnivå	10
5.5.	Huvudmannanivå	10
6.	Kompetensutveckling.....	11
6.1.	Rektorer skapar förutsättningar för kompetensutveckling.....	11
6.2.	Lärare möter forskare	11
6.3.	Lärare fortbildar sig på egen hand	11
6.4.	Lärare och rektorer har möjlighet att läsa professionprogrammet	11
6.5.	Det vetenskapliga rådet är behjälpligt med att söka forskningsprojekt	11
7.	Kontakt med forskningsvärlden	12
7.1.	Alströmergymnasiet är övningsskola	12
7.2.	Lektor är adjungerad lektor på sin institution	12
7.3.	Forskare kommer till skolan	12
7.4.	Elever besöker universitet.....	12
7.5.	Lärare och rektorer tar del av aktuell forskning.....	12
8.	Bilaga	14

1. Infrastruktur

1.1. Ämneslag

Ett ämneslag består av en grupp lärare som undervisar i samma eller närliggande ämnen. I ämneslaget samarbetar lärare kring ämnesdidaktik, planering, prov, bedömning och utveckling av undervisningen. På Alströmergymnasiet är ämneslaget den primära enheten för skolutveckling på undervisningsnivå. Varje lärare ingår i ett specifikt ämneslag per läsår men tillhörigheten till ämneslag kan variera från läsår till läsår.

1.2. Förstelärare

På Alströmergymnasiet leds ämneslag av förstelärare. Förstelärarna har som huvudsaklig uppgift att agera processledare, dvs att hjälpa ämneslaget att planera, strukturera och dokumentera sitt arbete (5.1). Förstelärarna har relevant kompetens (3.4) för att leda den specifika ämnesgruppen. För att stötta varandra i arbetet har förstelärarna regelbundna möten under läsåret under ledning av lektor (1.3).

1.3. Lektor

Alströmergymnasiet har tillsatt minst en lektor. Vid sidan av undervisning och forskning (7.2) har lektor även till uppdrag att leda förstelärares utvecklingsarbete på skolan. Lektor planerar och håller i regelbundna möten med förstelärare (1.2). Syftet med mötena är dels att ge förstelärare det stöd de behöver i sitt processledarskap, och dels att erbjuda forum för förstelärare att dela erfarenheter. På Alströmergymnasiet har lektor även till uppdrag att leda det vetenskapliga rådet (se 1.4).

1.4. Vetenskapligt råd

Huvudman har inrättat ett vetenskapligt råd på Alströmergymnasiet. Syftet med det vetenskapliga rådet är att säkerställa att utbildningen på Alströmergymnasiet vilar på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Det vetenskapliga rådet består av lektor, representanter för lärare, bibliotekarier och rektorer. Till uppgift har det vetenskapliga rådet att: (i) utvärdera och revidera den vetenskapliga agendan; (ii) stötta förstelärarna i sina uppdrag; (iii) hjälpa till att söka forskningsprojekt och medel; (iv) handleda litteraturstudier; (v) tillvarata och utveckla beprövad erfarenhet; (vi) strukturera och tillgängliggöra lärares utvecklingsarbete; (vii) vara rådgivande i kompetensutvecklingsfrågor och i val av litteratur; (viii) upprätthålla kontakt med universitet.

1.5. Skolbibliotek

Skolbiblioteket arbetar för att främja elevernas språkliga utveckling genom litteratur och med fokus på läsförståelse och skrivande samt medie- och informationskunnighet (MIK). Dessutom verkar skolbiblioteket för den demokratiska utvecklingen genom kunskapsförmedling samt genom att främja intresset för utbildning och forskning.

2. Organisatoriska förutsättningar

2.1. Anpassning av tjänster

Rektor har till uppgift att fördela lärares undervisningstid och andra uppgifter på skolan utifrån deras behörigheter. I tjänstefördelningen tar rektorer i beaktande att det ska finnas utrymme i lärares tjänster för att de ska kunna bedriva utvecklingsarbete. Sådana anpassningar gäller främst på lektors- och förstelärarnivå.

2.2. Anpassning av schema

När lärares och elevers schema läggs tas hänsyn till möjligheter för utvecklingsarbete. Det finns positioner i schemat då lärare i olika konstellationer friläggs i syfte att tillsammans med kollegor kunna genomföra skolutvecklingsarbete. Exempel på detta är: ämneslagsmöten; (1.1); förstelärarträffar (1.3); och möten i det vetenskapliga rådet (1.4).

2.3. Lämpliga lokaler finns att tillgå

Skolan tillhandahåller ändamålsenliga lokaler för att möjliggöra skolutveckling. Klassrum eller liknande finns att tillgå för möten och utrymmen frigörs för lektor (1.3) och det vetenskapliga rådet (se 1.4) att arbeta i.

2.4. Tid avsätts

Skolan avsätter tid för att lärare ska kunna bedriva skolutvecklingsarbete. Vid sidan av de schemapositioner som anges i 2.2 kan det handla om tid på kompetensutvecklingsdagar och andra dagar då eleverna är lediga, t.ex. i augusti och juni. Tid avsätts även i lektors tjänstebeskrivning och för förstelärare i den mån det är möjligt.

2.5. Ekonomiska resurser avsätts

Skolan avsätter ekonomiska resurser i syfte att driva utvecklingsarbete och för kompetensutveckling (6). Det kan till exempel röra sig om litteraturinköp eller föreläsare.

3. Utbildning

3.1. Rektorer har rektorsutbildning

Samtliga rektorer på Alströmergymnasiet har gått rektorsprogrammet och har därmed rektorsutbildning.

3.2. Lärare har lärarlegitimation

Samtliga lärare på Alströmergymnasiet har gått lärarutbildning och har lärarlegitimation.

3.3. Lärare är behöriga att undervisa i sina ämnen

Samtliga lärare på Alströmergymnasiet är behöriga att undervisa i de ämnen de undervisar i.

3.4. Rektorer, förstelärare och lektor har läst professionprogrammet

Det nationella professionprogrammet är en statlig satsning på kompetensutveckling för lärare och rektorer. Rektorer, förstelärare och lektor på Alströmergymnasiet har läst professionprogrammet. Samtliga förstelärare har läst till meriteringsnivå 2. Lektor har läst till meriteringsnivå 4.

3.5. Bibliotekarier har relevant examen

Skolbiblioteket är bemannat med personal som har examen från en högskoleutbildning inom biblioteks- och informationsvetenskap.

4. Vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet

4.1. Huvudman

Huvudmannens ledarskap vilar på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet i fråga om analyser och beslut om insatser gällande utbildningen på Alströmergymnasiet.

4.2. Rektorer

Formellt sett vilar rektorernas pedagogiska ledarskap på vetenskaplig grund genom att de har genomfört rektorsutbildning (3.1). I praktiken innebär det att rektorerna arbetar utifrån ett vetenskapligt förhållningssätt i sitt pedagogiska ledarskap. För att säkerställa att det pedagogiska ledarskapet vilar på vetenskaplig grund fortbildar rektorerna sig kontinuerligt inom sitt kompetensområde (6.4; 7.5).

4.3. Förstelärare

Förstelärares ledning av skolutvecklingsarbete i ämneslagen vilar på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. För att garantera detta avsätter rektorer resurser (2) och ger förstelärare möjlighet till fortbildning för ändamålet (6.4).

4.4. Undervisning

Formellt sett vilar undervisningen på vetenskaplig grund genom att undervisande lärare har lärarlegitimation (3.2) och är behöriga att undervisa i sina ämnen (3.3). I detta ingår att lärare ägnar sig åt kompetensutveckling för att utöka sina kunskaper (6.3). I praktiken innebär det att lärare utgår från beprövad erfarenhet när de planerar och utför sin undervisning, omsätter sina kunskaper i undervisningen samt att de enskilt och kollegialt kontinuerligt utvärderar sina resultat och metoder (5.1).

4.5. Skolbibliotek

Då biblioteket räknas som en pedagogisk resurs för utbildningen omfattas även biblioteksverksamhet av skollagens krav på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Skolbibliotekets arbete i det vetenskapliga rådet (1.4) och arbetet med utbildningen i stort vilar på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet.

5. Dokumentation, uppföljning och utvärdering

5.1. Undervisningsnivå

Med "dokumentation" avses i sammanhanget att systematiskt anteckna och samla in information gällande det pågående arbetet. Syftet med dokumentationen är bland annat att dra lärdom av tidigare erfarenheter, upprätthålla utvecklingsarbete över tid och att bedriva utvecklingsarbete oberoende av förändringar av chefer och personal. Med "uppföljning" avses att samla in information som ska tjäna till underlag för utvärderingen. Med "utvärdering" avses själva analysen av denna information. I utvärderingen ingår diskussion av vad som kan ha påverkat kvalitet och måluppfyllelse, samt behov av förbättring. Syftet med utvärderingen är att den ska ligga till grund för kommande utvecklingsarbete. På undervisningsnivå dokumenteras undervisningen och elevernas kunskapsutveckling, samt följs upp och utvärderas av lärare. Delar av utvecklingsarbetet på undervisningsnivå förs vidare via förstelärare (1.2) och lektor (1.3) till rektorsnivå (5.2; 5.3). I förlängningen ingår därmed dokumentation på undervisningsnivå i dokumentationen på rektorsnivå (5.4).

5.2. Ämneslagsnivå

På Alströmergymnasiet är varje förstelärare ansvarig för ett ämneslag som omfattar ett eller flera gymnasieämnen (1.2). Förstelärare agerar processledare och är även ansvariga för dokumentation av skolutvecklingsarbete i ämneslag. Ämneslagets arbete presenteras i slutet av läsåret i någon form för kollegorna. Förstelärare leder ämneslagen (1.3) och ser till att arbetet här följs upp och utvärderas kontinuerligt. I slutet av läsåret skriver förstelärarna en rapport om läsårets utvecklingsarbete i ämneslagen. Dokumentation av läsårets arbete följer en given mall (Bilaga) och skickas i slutet av läsåret till lektor som sammanställer rapporterna (5.3) som underlag för dokumentation på rektorsnivå (5.6).

5.3. Lektorsnivå

Lektor har ett övergripande ansvar för arbetet i ämneslagen. Lektor säkerställer via förstelärare och det vetenskapliga rådet att arbetet och dokumentationen i ämneslagen vilar på vetenskaplig grund. I slutet av läsåret sammanställer lektor förstelärares rapporter (Bilaga) om skolutvecklingsarbetet i ämneslagen till en rapport som utgör underlag för dokumentationen på rektorsnivå (5.4). Då lektor leder det vetenskapliga rådet (1.4) har denne även ett övergripande ansvar över dokumentation, uppföljning och utvärdering av arbetet som pågår där. I slutet av läsåret sammanställer lektor en rapport över det vetenskapliga rådets arbete som ska utgöra underlag för dokumentation på rektorsnivå (5.4).

5.4. Rektorsnivå

I enlighet med skollagen (4 kap. 4§) ansvarar rektor för varje skolenhet på Alströmergymnasiet för ett systematiskt kvalitetsarbete. Rektor tillser att arbetet sker i samarbete med lärare, elever, övrig personal och vårdnadshavare; att det systematiska

kvalitetsarbetet genomförs ändamålsenligt med undervisningskvalitet i fokus; samt säkerställer att utvecklingsinsatser utifrån samlad analys bygger på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. För rektorer på Alströmergymnasiet utgör lektors sammanställda rapport om skolans aggregerade utvecklingsarbete med undervisningskvalitet i fokus ett viktigt underlag i arbetet med att säkerställa att ett ändamålsenligt utvecklingsarbete pågår.

5.5. Huvudmannanivå

Huvudmannen ska, enligt skollagen (4 kap. 3§) systematiskt och kontinuerligt planera, följa upp och analysera de verksamheter inom skolväsendet man ansvarar för. Vidare ska man utifrån resultat analysera orsaker och utifrån ett samlat underlag planera insatser för att utveckla utbildningen. Huvudmannen för Alströmergymnasiet säkerställer att dessa utvecklingsinsatser bygger på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Den aggregerade sammanställningen av skolans utvecklingsarbete ingår i varje rektors systematiska rapportering till huvudmannen. Varje skolenhets analys av hur nuläget påverkar respektive rektors verksamhet och en verksamhetsberättelse som övergripande beskriver nuläget ur ett helhetsperspektiv för Alströmergymnasiet, ingår i den systematiska kvalitetsrapporteringen till huvudmannen. Underlagen ger huvudmannen förutsättningar att resursfördela och planera utvecklingsinsatser och åtgärder som ökar kvaliteten och likvärdigheten i utbildningen.

6. Kompetensutveckling

6.1. Rektorer skapar förutsättningar för kompetensutveckling

För att möjliggöra och underlätta fortbildning krävs en aktiv insats av rektorer. Rektorer på Alströmergymnasiet erbjuder resurser i form av tid och andra medel i syfte att underlätta personalens kompetensutveckling (2). I samarbete med det vetenskapliga rådet (1.4) bjuder rektorer in relevanta föreläsare i kompetensutvecklingssyfte (6.2).

6.2. Lärare möter forskare

I det så kallade "tredje uppdraget" för universitetet ingår att sprida kunskap till allmänheten. Det innebär att forskare ska dela med sig av sin forskning. Alströmergymnasiet bjuder regelbundet in forskare som föreläser för personalen. Detta ingår även som ett led i skolans kontakt med forskningsvärlden (7). Lärare ska också i den mån det är möjligt kunna möta forskare på universitetet i kompetensutvecklingssyfte. Till exempel ges lärare möjlighet att delta i Ämnets dag som organiseras av Göteborgs universitet under hösten.

6.3. Lärare fortbildar sig på egen hand

Lärare tar egna initiativ till kompetensutveckling. Det kan till exempel röra sig om fortbildning, inläsning av relevant litteratur och kollegialt lärande. Kompetensutvecklingen innefattar både lärares ämnesfördjupning och ämnesdidaktik.

6.4. Lärare och rektorer har möjlighet att läsa professionsprogrammet

I den utsträckning verksamheten tillåter ska rektorer och lärare ha möjlighet att läsa meritkurser inom professionsprogrammet. Skolledningen skapar möjligheter för sådana studier (2.1; 2.4).

6.5. Det vetenskapliga rådet är behjälpligt med att söka forskningsprojekt

En av det vetenskapliga rådets uppgifter är att: "hjälpa till att söka forskningsprojekt och medel" (1.4, iii). Det är därför möjligt för lärare som vill utöka sin kompetens att söka och delta i praktisknära forskningsprojekt som till exempel ULF (Utbildning, Lärande, Forskning).

7. Kontakt med forskningsvärlden

7.1. Alströmergymnasiet är övningsskola

Alströmergymnasiet är övningsskola för lärarstudenter. Skolan har ett flertal lärare som har gått kursen Professionshandledning för VFU-handledare (PDG631) och som därmed har dokumenterad kompetens att handleda lärarstudenter. På detta sätt upprätthålls kontakten med lärarutbildningen.

7.2. Lektor är adjungerad lektor på sin institution

Att vara adjungerad lektor innebär i sammanhanget att lektor är knuten till en viss institution på universitetet. Som adjungerad lektor har man en plats på sin institution och sköter vissa uppgifter. Det kan till exempel handla om undervisning eller handledning av studentuppsatser. Lektor har möjlighet att forska på sin institution för att kunna upprätthålla sin akademiska position och för att skolan ska ha en naturlig kontaktyta till universitetet.

7.3. Forskare kommer till skolan

Alströmergymnasiet bjuder regelbundet in forskare för att föreläsa för elever och lärare. Detta ingår även som ett led i lärares kompetensutveckling (6.1; 6.2). Att lektor är adjungerad till sin institution (7.2) ger särskilda möjligheter till att ordna sådana besök. På Alströmergymnasiet utnyttjas detta bland annat genom att lektor sitter i det vetenskapliga rådet (1.4) som i sin tur är behjälpligt i kompetensutvecklingsfrågor.

7.4. Elever besöker universitet

Universitetet är öppet för besök från allmänheten. Gymnasieelever på högskoleförberedande program har ett särskilt intresse av att besöka universitetet för att bekanta sig med miljön och ta del av relevant information. På Alströmergymnasiet ges därför elever på högskoleförberedande program möjlighet att besöka universitet åtminstone en gång under sin gymnasietid. Kontakter med universitetet upprätthålls bland annat av lektor (7.2).

7.5. Lärare och rektorer tar del av aktuell forskning

Det publiceras kontinuerligt ny relevant forskning för gymnasieskolan - dels forskning som gäller organisation och skolutveckling men också forskning i ämnesdidaktik och i specifika ämnen. På Alströmergymnasiet tar rektorer och lärare kontinuerlig del av aktuell forskning. Till sin hjälp har man det vetenskapliga rådet (1.4) som erbjuder förslag på relevant litteratur. Rektorer ansvarar för organisatoriska förutsättningar för detta ändamål (2).

8. Bilaga

Att dokumentera utvecklingsarbete i skolan läsåret 2025–2026

1. Bakgrund och syfte

Enligt Skollagen (SFS 2010:800) 1 kap. 5 § ska utbildningen vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. För att säkerställa detta krävs ett vetenskapligt förhållningssätt och ett systematiskt kvalitetsarbete. Det systematiska kvalitetsarbetet ska planeras och dokumenteras både på huvudmannanivå och enhetsnivå.

Av denna anledning är det motiverat att dokumentera arbetet som drivs av skolans förstelärare i en skriftlig rapport. Rapporten syftar ytterst till att kvalitetssäkra utvecklingsarbetet på Alströmergymnasiet. Utifrån förstelärarnas rapporter sammanställer lektor sedan skolans utvecklingsarbete i en analys avsedd för skolledningen. Analysen kommer i sin tur att ingå som en del i skolans systematiska kvalitetsarbete.

2. Rapportens innehåll

2.1 Utvecklingsmål

I denna del beskrivs gruppens utvecklingsmål under läsåret. Med "utvecklingsmål" avses vad man vill åstadkomma med utvecklingsarbetet. Det kan röra sig om en viss resultatbild. T.ex. att öka lärarnas medvetenhet om hur verktyget ChatGPT kan användas i undervisningen, implementera GY25 eller att utveckla förutsättningarna för sambedömning.

2.2 Syfte

I denna del beskrivs syftet bakom utvecklingsmålen. Med "syfte" avses vad som motiverar arbetet, dvs varför arbetet är angeläget att utföra. Det kan röra sig om att fylla ett behov som för närvarande finns på skolan eller att åtgärda ett visst problem. Syftet med att öka lärarnas medvetenhet om hur verktyget ChatGPT kan användas i undervisningen skulle t.ex. kunna vara att öka måluppfyllelsen hos eleverna. Syftet med att arbeta med att implementera GY25 skulle kunna vara att kvalitetssäkra undervisningen och bedömningen framöver osv.

2.3 Förankring i teori och praktik

I denna del kan utvecklingsarbetet förankras i relevant forskning eller beprövad erfarenhet. Relevant forskning skulle kunna vara studier som behandlar liknande saker som ingår i ert utvecklingsarbete. Relevant beprövad erfarenhet skulle kunna vara studier på ett liknande område genomförda av lärare på andra skolor. Forskning och beprövad erfarenhet kan användas för att hjälpa till att driva utvecklingsarbetet och för att få inspiration till hur det kan genomföras. Det skulle till exempel kunna röra sig om forskning gällande hur ChatGPT kan användas i skolan eller en studie av hur AI-verktyg använts genomförd på Lerums gymnasium.

2.4 Metod

I denna del beskrivs vilken eller vilka metoder som använts i utvecklingsarbetet. Med "metod" avses i sammanhanget mer i detalj hur arbetet är tänkt att genomföras. Det kan exempelvis röra sig om textstudier och en påföljande seminarieriserie; att organisera så att lärarna i ett visst ämneslag får besöka varandras lektioner och ta del av varandras examinationer; eller att sammanställa riktlinjer för hur ChatGPT får användas när eleverna skriver uppsats.

2.5 Resultat och utvärdering

I denna del presenteras resultatet av läsårets utvecklingsarbete. Med "resultat" avses vad som har åstadkommit. Det kan t.ex. röra sig om att man har implementerat GY25 inom ämneslaget. I denna del utvärderas och analyseras även läsårets utvecklingsarbete. I detta fall skulle man kunna tänkas vilja utvärdera i vilken grad lärarna har fått en ökad förståelse och insikt i hur det nya systemet (GY25) är tänkt att fungera och hur bedömningen är tänkt att gå till. Utvärderingen kan vara kvantitativ (t.ex. digital enkät) eller en kvalitativ (t.ex. intervjuer eller samtal med en utvald grupp). Tanken är att utvärderingen ska kunna säga någonting om hur framgångsrikt utvecklingsarbetet har varit. Utvärderingen kan sedan ligga till grund för fortsatt utvecklingsarbete på Alströmergymnasiet eller på andra skolor, t.ex. i form av beprövad erfarenhet.

3. Arbetsgång

- I början av läsåret utformar förstelärarna ett rapportutkast.
- Under läsåret revideras rapporten i linje med hur arbetet framskrider.
- I slutet av läsåret (29/5) sammanställer förstelärarna rapporten och skickar den till lektor.
- Lektor sammanställer rapporterna och skickar in analysen till skolledningen i mitten av juni.
- Skolledningen dokumenterar utvecklingsarbetet i SKA-rapporten.